

Втеча від своєї країни — це постійний дискурс мого життя. Тривалий час я жив життям того, кого зовсім не знав. Я зовсім не знав себе. Я зовсім не знав країни. Між мною і нею була харчова плівка. Змалку мене акуратно загорнули в неї, щоб я не псувався, щоб я не підгнивав своєю країною, яка гнила ударними темпами. Крізь харчову плівку в кілька рядів я бачив не справжню країну, а її заломлені, спотворені, розфокусовані обриси, і загалом усе було б нічого, якби поступове розмотування самого себе не призвело б до сорому. Звільняючись шар за шаром від плівки, я усвідомив, що посередині світу стою голий і випрілий, весь у паркому конденсаті. І всі дивляться на мене, як на щойно уцінений овоч за спеціною. До мене потягнулися пітні руки людей із кошиками, куди закидують усе найдешевше. Хотілося назад у плівку, однак пізно, черепашка розкололася. Дороги назад не було. Я виявився дешевим, як заварний крем. Я взагалі не мав ціни, коли зрісся зі своєю країною. Це був органічний симбіоз, який сприяв множенню і діленню усіх цифр на нуль.

У в'єтнамців є екзотичний делікатес із білої жаби: ще не до кінця сформований пуголовок через маленький отвір поміщають у кокос; там пуголовок дещо дозріває, вимокає в кокосовому молочці; потім кокос розколюють і дістають м'ясе білої жабки, солодке і смачнуче. Я був тим пуголовком, якого відловили і занурили в кокос. Я дозрівав у солодкому молозиві й чекав, поки хтось не розколує кокос. Вартувало тільки мене розколоти, я просився до рота. Моя країна — мастак у цій справі. Вона їла мене і прицмокувала. Мені це теж подобалось, я відчував себе корисним.

На шкільних концертах я сольо співав «Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу...», на дні народження своєї країни мама видавала мені з шафи вишиванку, в якій постійно розстібався лівий рукав, ластівки вили свої гнізда біля мого вікна, над головою пробігали сизі хмаринки, я мав свою країну в радіусі 360°, я був щасливий, бо нічого ні в кого не вимагав. Ціле місто збиралося на стадіоні дивитися на козацькі ігри. В ролі козаків були місцеві хлопці, більшість із них пияки, вони змагалися, хто далше кине колоду чи підніме гирю, був кінець літа, з них юшив піт, вони смерділи і сопіли, а потім, у надвечір'я, гуртом ішли на горбочок у виїзну забігайлівку, де починали з пива, а закінчували вранці. Лунав гімн, люди неохоче ставали на висиджені ноги, смажився шашлик, тітьонька з клубу оголошувала в мікрофон номери народної самодіяльності, сільські колективи в калинових коралях співали потворно фальшиво про «додому я просилася», всі

чекали на виступ Зеновія Гучка, я цілий день прів на трибунах і сонно дивився, кому вручають грамоти за успіхи, яких ніхто ніколи не бачив. Навколо мене країна святкувала саму себе, я-пуголовок дозрівав у кокосі і стидався одягати шорти.

Над ліжком я мав прибиті на килимі прапорці, перевернуті догори дригом, і там синя вода постійно заливала жовте сонце. В цій перевернутості була рецептура моєї країни. Вода заливала полум'я, і моя країна диміла-пихтіла, аж очі виїдало. Мені видали водійські права, хоча я ні разу не сидів за кермом. Зуби я лікував на території автопарку в підпільному кабінеті. Аличу, смородину і сливи вже навіть ніхто не збирав, бо не було за що купити цукор для варення. Моя країна стояла раком на гектарах полів. На своїх паях люди працювали, як тисячу років тому, примітивними знаряддями, лопатами і сапками, траплялися інсульти й теплові удари, кусали оси, лунали пісні про «в кінці греблі шумлять верби», читалися молитви за врожай, пікся хліб із сірого борошна, убоге населення панічно боялося відродження імперії зла на сході і порнографічної розпусти на заході. Країна жменями засівала страх перед завтрашнім днем, я бачив цей страх в очах людей, які погоджувалися працювати за безцінь, а там якось буде. Якось і було. Усе було якось.

Я несамовито любив свою країну, до сліз любив саме в цей час дезорієнтацій. Я любив людей за те, що вони не будували планів, мало чим цікавилися, жили з городу й базару і примудрялися вставати на перших звуках гімну.

— За кого би померти сьогодні? — запитували люди, позбавлені планів. — За кого б сьогодні положити душу й тіло?

Я любив їх по-садистськи, бо їм це було найзрозуміліше. Мої юнацькі вірші зневагою кричали до країни, яка не збирає смородину в себе, зате збирає чорницю в Польщі. Яка живе в сараєподібних хатах у себе, зате будує вілли в Валенсії. Яка навіть уночі, коли живої душі немає за версту, переходить дорогу на зелене світло в Лісабоні, зате в себе вдома практикує екстравертний рагулізм. Я любив країну так глибоко, що це перетворилося на кількарічну оргію за право носити своє власне ім'я.

Я свідомо став діаспорою у власній країні. Я перестав хотіти в ній розчинятися. Я хотів вийти з натовпу. Я марно просив:

— Дайте мені право вийти з натовпу навіть тоді, коли цей натовп рухається у правильному напрямку. Змилюйтеся! Якщо це правильний напрямок — я ж усе

одно туди прийду. Але я хочу прийти туди сам, іншою стежкою, окремо, усвідомлено, а не під тупіт ніг і зашореність погляду.

Це був мій рятунок від води, яка постійно заливала сонце. Моя країна стала для мене змученою продавчиною солодкої вати на чужому святі життя. В рідних калюжах я бачив перегорілі зорі, які там, на небі, вже були непотрібні. Свій громовідвід я не хотів заземляти саме в цю землю, яка замість того, щоб відштовхувати тебе ввись, жадібно тримала за стопи і звинувачувала у зрадництві. Країна поперебивала все, що їй дісталось у спадок, вона утверджувалася в хуліганстві, вона перелопатила все, що нажили до цього, вона передаровувала дароване, перепродувала спижджене, і я мусів стати діаспорою всередині країни, аби мене не засмоктало в чортову щілину, де жили люди, ображені нью-йорками, забуті парижанами, знехтувані брюсселями, відштовхнуті шенгенами. Ці люди облишили свої затії, застигли в страху поворухнутися. А ті, хто бодай на щось мітив, забоялися, щоб їх не змило хвилею нічогонехотіння.